

СТРУКТУРА ВОДОКОРИСТУВАННЯ ВОДОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЛЯНКИ РІЧКИ СЕРЕТ

Відповідно до статті 13¹ Водного кодексу України [1] в межах держави виділяють 9 річкових басейнів: Дніпра, Дністра, Дунаю, Південного Бугу, Дону, Вісли, Причорномор'я, Приазов'я і Криму. У 2017 Міністерством екології та природних ресурсів України у межах 4-ох річкових басейнів було виділено 13 суббасейнів: у Дніпра (Верхній Дніпро, Середній Дніпро, Нижній Дніпро, р. Прип'ять, р. Десна); Дунаю (р. Тиса, р. Прут, р. Сірет; Нижній Дунай); Дону (р. Сіверський Донець; Нижній Дон); Вісли (р. Західний Буг, р. Сян) та 132 водогосподарські ділянки [4].

У басейні річки Дністер виділяють 12 водогосподарських ділянок:

- водогосподарська ділянка від витoku до гирла р. Стрий (код М5.2.0.01);
- водогосподарська ділянка р. Стрий (код М5.2.0.02);
- водогосподарська ділянка від гирла р. Стрий до гирла р. Гнила Липа (код М5.2.0.03);
- водогосподарська ділянка від гирла р. Гнила Липа до гирла р. Серет (включаючи р. Гнила Липа та виключаючи річки Бистриця і Серет) (код М5.2.0.04);
- водогосподарська ділянка р. Бистриця (код М5.2.0.05);
- водогосподарська ділянка р. Серет (код М5.2.0.06);
- водогосподарська ділянка від гирла р. Серет до м. Могилів-Подільський (виключаючи річку Збруч) (код М5.2.0.07);
- водогосподарська ділянка р. Збруч (код М5.2.0.08);
- водогосподарська ділянка від м. Могилів-Подільський до державного кордону України (код М5.2.0.09);
- водогосподарська ділянка від державного кордону до гирла р. Реут (в межах України) (код М5.2.0.10);
- водогосподарська ділянка від гирла р. Бик до гирла р. Дністер (в межах України) (код М5.2.0.11);

- водогосподарська ділянка Дністровський лиман (код М5.2.0.12) [4].

У Тернопільській області розташовано 4 водогосподарські ділянки басейну річки Дністер (М5.2.0.04; М5.2.0.06; М5.2.0.07; М5.2.0.08) [3], одну з яких обрано *об'єктом* нашого дослідження – водогосподарська ділянка річки Серет (рис. 1). *Метою* є визначення обсягів та структури водокористування в межах водогосподарської ділянки р. Серет.

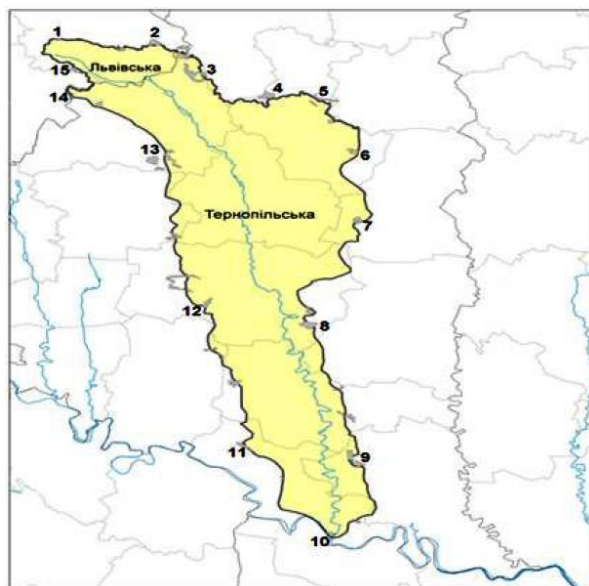


Рис. 1. Водогосподарська ділянка р. Серет

Умовні позначення:

1. с. Теребежі, 2. смт. Підкамінь, 14. с. Дерев'яни, 15. с. Верхобуж (Львівська область); 3. с. Загір'я, 4. с. Гніздичне, 5. с. Решнівка, 6. с. Новий Роговець, 7. с. Колодіївка, 8. с. Кобиліволоки, 9. с. Глибочок, 10. с. Городок, 11. с. Поділля, 12. с. Стара Брикуля, 13. с. Озерна (Тернопільська область).

За звітною статистичною інформацією водгоспів (форма 2ТП) [2], нами проаналізовано структуру використання води та скидання зворотних (стічних) вод у межах водогосподарської

ділянки р. Серет. Встановлено, що за 2021 рік у межах досліджуваної території забрано із природних водних об'єктів 21,5 млн. м³ води, у тому числі 17,5 млн. м³ із підземних джерел. Водночас, використано 15,6 млн. м³ свіжої води, у тому числі на питні і санітарно-гігієнічні потреби – 11,8 млн. м³, на виробничі потреби – 3,8 млн. м³ та на інші потреби – 0,016 млн. м³ води (рис. 2).

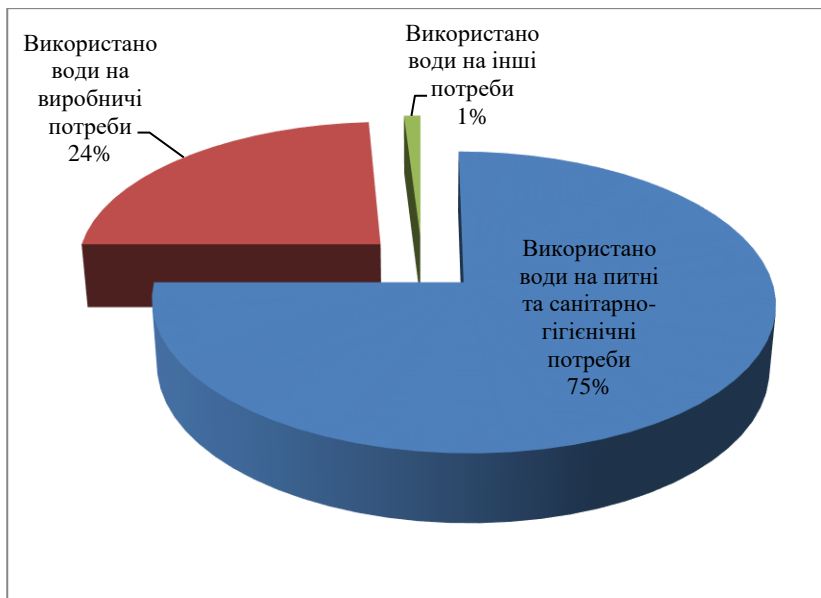


Рис. 2. Структура використання води у водогосподарській ділянці річки Серет, за 2021 рік

Обсяги загального водовідведення у межах водогосподарської ділянки річки Серет за 2021 рік склали 18,1 млн. м³ води. У поверхневі водні об'єкти водогосподарської ділянки за звітний рік було скинуто 18,1 млн. м³ стічних вод. У тому числі 0,63 млн. м³ – забруднених зворотних (стічних) вод та 1,18 млн. м³ – нормативно чистих без очистки зворотних вод (рис. 3). На очисних спорудах досліджуваної території за 2021 рік було очищено 16,3 млн. м³ стічних вод, обсяг оборотного водокористування склав 18,83 млн. м³ води [2].



Рис. 3. Структура скидання зворотних (стічних) вод у поверхневі водні об'єкти водогосподарської ділянки річки Серет, за 2021 рік

Отож, підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що структура водокористування водогосподарської ділянки р. Серет (код М5.2.0.06) є доволі збалансованою та раціональною. Оскільки на досліджуваній території за один рік було забрано понад 21,5 млн. м³ свіжої води, а скинуто у поверхневі водні об'єкти лише 18,1 млн. м³ стічних вод, при цьому обсяг оборотного водокористування склав 18,8 млн. м³ води. На очисних спорудах в межах водогосподарської ділянки очищається 90% стоків, що є доволі високим показником. Адже у Тернопільській області цей показник становить 53%, а загалом у басейні річки Дністер – 58%. Тому можна стверджувати, що структура використання води у водогосподарській ділянці річки Серет є збалансованою та відповідає параметрам раціонального водокористування.

Література:

1. Водний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 22.02.2023 р.).
2. Державне агентство водних ресурсів України. Державний облік водокористування. URL: <https://www.davr.gov.ua/derzhavnij-oblik-vodokoristuvannya> (дата звернення 23.02.2023 р.).
3. Кузик І.Р. Гідрографічне районування Тернопільської області. Матеріали звітної наукової конференції викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів кафедри геоєкології та методики навчання екологічних дисциплін та НДІ «Моделювання еколого-географічних систем». Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2022. С. 48-55
4. Про затвердження меж районів річкових басейнів, суббасейнів та водогосподарських ділянок. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України. №103 від 03.03.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0421-17#n14> (дата звернення 25.02.2023 р.).
5. Стецько Н.П. Геоєкологічні дослідження верхньої течії річки Серет. Наукові записки ТНПУ. Серія: Географія. 2018. № 2(45). С. 180-185.

Ярослав ПАНЬКОВИЧ, магістрант
Науковий керівник: **к.біол.н., доц. Лісова Н.О.**

ГЕОЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛІСОКОРИСТУВАННЯ КРЕМЕНЕЦЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сучасні тенденції глобальних і регіональних кліматичних змін, зниження рівня залягання підземних вод, втрати ресурсів прісної води, тотального знищення великих екваторіальних лісів та пралісів світу, зумовлюють необхідність запровадження збалансованого і раціонального використання лісових ресурсів. На етапі євроінтеграційних процесів, Україна запроваджує